

NORDJYSKE WEEK END

LØRDAG 15. JULI 2017

MENNESKET
Simon Berg
Filosof

SPISESTEDER V for veltillavet på Bistro V
OPSKRIFTEN Rørt laks med æbler
FORBRUG Abonnement kan blive for dyrt
SUNDHED Brug strandturen som spa

Nysgerrigheden dør

På hospice blomstrer samtaler om fortiden. Det bliver vi andre mere vise af, mener filosof Simon Berg

Af Charlotte Rørth og Nicolas Cho Meier (foto)
charlotte.roerth@nordjyske.dk

Hvad er det, der virkelig betyder noget, Simon Berg?

- Vores længsel efter visdom.

Ordene fra den kun 28-årige filosof kommer efter længere tids tavshed og et par vævende ufærdige formuleringer om, at han ikke kender svaret, at han ikke kan få sig selv til at svare, at han er så ung endnu.

Han har ret. Ingen kender svaret. Ingen kan svare for alle. Og han er yngre end de fleste.

Men han har også uret, for han har gjort noget, ikke mange på hans alder har gjort, og som gør, at hans svar på spørgsmålet har betydning for mange af os.

Han har arbejdet på et hospice for at forske i samtalerne med døende som afslutning på sin uddannelse som filosof. Han ved dermed en hel del om, hvad der virkelig betyder noget for os. Hvad går vi op i, når vi er ved at afslutte vores liv?

Han har ikke styret samtalerne og udspurgt om noget specifikt, men talt med ud fra det, de indlagte på hospice selv fandt vigtigt.

Og det er visdom.

Selv, når vi ved, at vi er tæt på at dø, er vi stadig nysgerrige efter at vide mere. Vi er ikke på jagt efter ny faktuel viden, men ønsker dybere kendskab til det, vi allerede kender.

- Vores længsel efter visdom bliver ikke mindre, når vi nærmer os døden. For nogle måske tværtimod, siger han.

Alle samtalerne fandt sted på Anker Fjord Hospice ved Hvide Sande som en del af studiet på Aalborg Universitet, og han understreger, at han ikke kan vide, hvor stor en del af døende der har det sådan. Det har hverken han eller andre undersøgt, men hans konklusioner viser under alle omstændigheder klart, at "nysgerrigheden ikke dør ud ved livets slutning."

- Kærligheden til visdom virker nærmest til at være udødelig. Det er en dybt integreret del af selve det at være menneske, og det er ikke alderen, der gør, at man holder op

med at reflektere, erfarer han.

Måske er det sådan, at de, der er nysgerrige til sidst, har været det hele tiden, men det kan også være, at alle i virkeligheden gerne vil være vise til slut. Han ved det ikke, men har sine anelser.

- Vi har det alle i os, siger Simon Berg.

- Som børn er vi nysgerrige på livet. Vi er åbne. Stiller os undrende an. Har en filosofisk tilgang til livet, kan du sige. Kommer med alle de der spørgsmål, voksne synes, er spøjse. Vi kan ikke lade være, så det må være meget betydningsfuldt for os som mennesker.

Men vores indre filosof slås ned i takt med, at vi bliver voksne og skal leve i en fornuftig verden, der kræver rationel tankegang, mener Simon Berg, der ikke i sit arbejde har

haft fokus på, hvorfor den store undren begravnes i vores effektive dagligliv, men han kan konstatere, at den vækkes til live, når man er på hospice.

- På hospice ser man ned over det liv, man har levet, og da kommer samtalerne om, at det er naivt, at man troede, at man havde styr på det hele. At man ikke har fået øje på det betydningsfulde, fordi man koncentrerede sig om at have kontrol. At det økonomisk forsvarlige ikke giver mening at leve livet efter.

Angsten for døden fylder ikke

Han vil gerne opfordre til, at vi stiller os mere undrende hele livet igennem. Ikke kun som børn og døende.

- Vi ved, at mennesket har det bedst, når livet giver mening. Og når de døende kan fortælle, hvad der var væsentligt i deres liv, skal vi lytte, fortæller filosofen.

Ønsket om visdom gælder mestendels dybere kontakt med de nærmeste. Ikke flere fakta, men mere intensitet. Det er det, døende af sig selv tager op. Det er ikke angsten for døden, der fylder.

- Nej, det er ikke samtaler om døden, der er mange af. Det er meningen med det liv, de lever og har levet, de vil vide mere om. Det er selvfølgelig svært at sige generelt, det er mennesker, vi taler om, men jeg synes, det er tydeligt, at det er hændelser, der har bevæget os, der betyder mest. Derfor er der ofte tårer indblandet, når vi taler om dem. Ikke nødvendigvis af sorg, men af bevægelse.

ikke ud

Simon Berg ser, at der er smerte i samtalerne, men det er også det, der giver dem merbetydning, som han filosoffagligt kalder det.

Ikke alt, der sker i vores liv, har lige stor betydning. Ofte er det hændelser, der også giver sorg og smerte, der har merbetydning og dermed er dem, man går tilbage til, når man er på hospice. For her handler samtalerne oftest om det, der er sket. Om fortiden.

Det erfarer mange af os også fra os selv, vores forældre eller bedsteforældre. Jo ældre, vi bliver, jo mere taler vi om gamle dage. Det kan virke bagudskuende og stillestående. Men, mener Simon Berg, det er også en vej til at blive vis - både for den døende og for de andre i samtalen.

- Man lærer noget, når man for alvor ud-

forsker minderne. Hvad skete der egentlig? Hvorfor var det vigtigt? Når man går i dialog med det, der er sket, bliver man klogere. Mere vis, forklarer filosofen og tilføjer:

- Det er netop sådanne samtaler om fortiden, døende meget gerne går i gang med. Under Første Verdenskrig blev nostalgi en diagnose, der blev sat på de syge ved fronten, der længtes hjem. Men de filosofiske samtaler er langt mere end blot sentimentale tilbageblik. De gør fortiden levende.

At genkalde og reflektere

For at få noget ud af minderne er det vigtigt ikke blot at huske det faktuelle eller erindre følelserne, der blev fremkaldt dengang. Det afgørende er at genkalde og reflektere. Der

SOMMERSERIE

- Sommeren giver tid til at tænke. Ikke bare over, hvordan man når det hele, men over, hvad det hele er til for.
- NORDJYSKE spørger en række mennesker, der er gode til at tænke, og som måske kan inspirere os andre til at bruge de lange lyse aftener til at sidde og stirre ud i luften og derpå tale stille sammen om det, der virkelig betyder noget.
- Men hvad er det?
- Hvad er det, der virkelig betyder noget?

- Kærligheden til visdom virker nærmest til at være udødelig. Det er en dybt integreret del af selve det at være menneske, og det er ikke alderen, der gør, at man holder op med at reflektere, erfarer Simon Berg.

Visdom

- Stor indsigt, forståelse og dømmekraft med hensyn til livets centrale forhold.
- Kilde: Den Danske Ordbog

Filosofi

- I følge Aristoteles livskunst baseret på indsigt, der kan føre til beherskelse af lidenskaberne og dermed en lykkelig tilværelse.
- Senere lig omfattende spekulation over det værendes natur og tilværelsens problemer.
- Kilde: Den Danske Ordbog

Sommertid

Hvad betyder sommer for dig?

- At sidde længe udenfor om aftenen.

Hvad skal du denne sommer?

- Flytte i hus med min kæreste.

Hvad læser du?

- Alle de klassikere, de voksne har læst, og som jeg ikke er nået til endnu. Jeg kan ikke læse let, men fordyber mig altid. For nylig har jeg læst "Og solen går sin gang" af Ernest Hemingway. Andre vil jeg anbefale at læse min vejleder Finn Thorbjørn Hansens bog: "At undres ved livets afslutning". Synes man, de filosofiske udredninger er for tunge, kan man læse sygeplejerskernes egne fortællinger. De er bevægende.

Hvordan sikrer du dig, at du får tid til det mest betydningsfulde netop denne sommer?

- Det giver sig selv. Vi skal bygge rede.

er kolossal forskel på de tre måder at tale om minder på - for begge parter i samtalen.

- Når der sidder en anden og spørger, bliver den, der har minderne, nærmest tvunget til ikke kun at fastfryse minderne. Det er ikke nok bare at svælge i minderne. Det er en mangelfuld brug af dem, når nu flere kan få så meget mere ud af dem, hvis man udforsker dem og finder nye vinkler på det, der skete dengang.

- Man fortæller jo ikke bare, man giver også læring videre. Den filosofiske samtale er aldrig ensidig. Begge parter får meget ud af den, siger han og nævner kærligheden som eksempel på "et fænomen, vi er fælles om at interessere os for".

- De unge kan stille spørgsmål, de ældre ikke havde turdet, og samtalen kan give dem begge nyt syn på hinanden - som da jeg fik at vide, at min meget nydelige og korrekte farmor og farfar, der altid gik med jakke og slips, havde kørt landet tyndt på deres Vespa Scooter. Desværre var der ingen foto af dem.

Det er ikke altid, den slags filosofiske samtaler kommer af sig selv. Både den døende og den pårørende har et ansvar for at få livs-

erfaringen formidlet til fælles bedste. Den unge skal måske blive bedre til at lytte og spørge og ikke "tro, at man ved alting", mens den ældre bærer ansvaret for "ikke bare at li-re pudsige facts af, men tænke over, hvad der er den egentlige betydning af mindet".

- Måske går man langsommere til værks som ældre, det er de unge ikke så trænede i. Men begge parter skal være nysgerrige og turde gå ind i den mer-betydning, hvis samtalen skal gøre dem visere.

Nogle samtaler skal bare gøre det rart at tænke tilbage, ligesom mange har det godt med at lytte til musik og se på kunst.

Ofte er der et barskt sygdomsforløb inden, man kommer på hospice, hvor man ikke har overskud til andet end at være syg. Man har smerter, er træt, utryg. Når man så kommer på hospice og ved, at der bliver taget hånd om en, og alle ved, man er døende, så bliver der plads til, at man kan fordybe sig i det, der har været - og er - værd at leve for.

Og det er først og fremmest familien. Det er dem, der er meningen med det liv, man er ved at afslutte. Dem, man vil holde fast i.

...fortsættes side 6...

- Når man er syg, kan selv den nærmeste familie blive lidt fjern, fordi man er optaget af selve sygdommen. Men når man ved, man er døende og har ro på et hospice, er det familien, man vil tæt på.

Og da er det, at den filosofiske samtale gør godt, viser hans speciale.

- Undervejs i den gode samtale forsvinder alle de kløfter, vi kender. Generationskløften, kulturkløften, forskellen i opdragelse, verdensbillede. Når først samtalen letter, er det bare to mennesker, der taler sammen og gør hinanden klogere.

Samtaler en del af journal

I sin forskning har han fokuseret på de professionelle samtaler med døende, og hvordan samtalerne kan bedres ved, at de lærer at blive mere filosofiske i den måde, de taler med patienterne på. Samtalerne kan sågar blive en del af journalen for at give et mere reelt billede af patienten, når personalet for eksempel overleverer til hinanden ved afløsning. Det er blandt andet det, hans forhåbentligt kommende ph.d. skal handle om. Finansieringen af de tre års forskning er ikke på plads endnu, men han håber.

- Jeg vil gerne synliggøre den kærlighed til visdom, vi mennesker åbenbart har, lyder det fra filosofien.

- Jeg har selvfølgelig en faglig interesse i at vise, at filosofien gør godt for mennesker, kan man kynisk sige, men det er ikke bare videnskab for mig. Det er en måde at være i livet på. Det er, som om al den saft og kraft, der modnes igennem livet, kan gives videre til andre gennem samtalerne. Det drager mig.

Samtalerne giver livsvisdom til den indlagte. Men ikke kun. Også sygeplejerskerne bliver påvirket, ligesom han også selv blev det undervejs. Men måske er han bare af den slags, der har været nysgerrig altid.

- Jeg er opdraget til det, erkender han.

Hans far, Erik Berg, er psykolog, og det er "nok samtalerne med ham, der har formet den undrende del af mig", mens det er hans mor, Anne Juul Danielsens, engagement som socialrådgiver, der gjorde det åbenlyst for ham at tage studenterjob som nattevagt på Kirkens Korshærs herberg i Aalborg.

Der sad han oppe nat efter nat og vendte verdenssituationen med dem, der ikke kunne sove.

- Dem var der altid mindst én af, husker

- Undervejs i den gode samtale forsvinder alle de kløfter, vi kender.

han.

Han husker også ferierne i Lemvig, hvor han var intenst sammen med alle bedstefor-

ældre, der tog samtaler på skift med det spørgende og lyttende barnebarn.

- Jeg vil gerne være tæt på alvoren. Og jeg

- De unge kan stille spørgsmål, de ældre ikke havde turdet, og samtalen kan give dem begge nyt syn på hinanden.

Blå bog

- Simon Berg.
- Født 18. maj 1989.
- Cand. mag. i filosofi, 2016, Aalborg Universitet.
- På vej med ph.d. om filosofiske samtaler på hospice.
- Søn af socialrådgiver Anne Juul Danielsen og psykolog Erik Berg, begge fra Lemvig.
- Opvokset sammen med storesøster Teresa (1985) og plejebarn Nick (1997) i Odder, Støvring og Aalborg.
- Boede på skift hos forældrene efter skilsmissen.
- Skolegang i Støvring, student samme sted.
- Bor i Nørresundby.

» Det er, som om al den saft og kraft, der modnes igennem livet, kan gives videre til andre gennem samtalerne.

så naturligt for mig.

Han har ikke haft det hårdt på Ankerfjord, ”snarere tværtimod”, og han ”rammes ikke af undren” over, at han har valgt den studie- og arbejdsretning, han har.

- Næh. Bare fordi man skal dø, som vi alle skal, bliver alt jo ikke til kaos og smerte hele tiden. Der er også glæde og kærlighed.

Det er det, Simon Berg gerne vil have os til at se. Lige midt i hverdagen og sygdommen findes noget andet. Noget liv. Hvis ellers vi vil bruge vores barndoms undren og vores mulighed som voksne for at træne den op og tale filosofisk sammen. Både som os selv, som pårørende og på vores job.

- Man kan også gøre det i en vuggestue. Hvad er meningen med livet der, spørger Simon Berg, der er ”forelsket i faget” og ikke skal presses meget for at erkende, at hans ”ideal nok er den gamle, vise mand”.

- Men jeg er så ung, sukker han, der netop kun er ved at tage fat på anden etape af livet som voksen. Han og kæresten er ved at flytte i hus i Nørresundby.

- Og vi skal have hund. Og have. Og jeg glæder mig.

er ikke bange for døden. Det kan jeg ikke huske, jeg har været, så det er svært at se det besynderlige i at være på hospice, når det er

TID til dig og dine gæster

I Smageriet følger vi tidens gastronomiske trends.

Vi udvikler nye retter og giver de traditionelle retter et twist.

Vi er inspireret af verdenskokkenet

– det vi ser, det vi hører om og det vi smager på rejser.

Råvarerne er nøje udvalgt og bliver med sans for detaljerne bundet sammen til en fuldendt dejlig smagsoplevelse af vores dygtige faglærte kokke. Vi ser, vi sanser, vi dufter og vi smager...

Alt sammen for at skabe en kulinarisk oplevelse for dig og dine gæster.

Velbekomme - og god smag!

SOMMERFEST?

Lad dig inspirere af vores sommerkatalog på smageriet.dk

Køkkenchefens SOMMERMENU

Forret

Jordskokkesuppe med kammuslinger og krydderurter

Hovedret

Oksetournedos med kæmpereje, dildkartofler, citronbagte rodfrugter, bønnensalat med æble, granatæblekerner og chilipesto samt skaldyrssauce

Dessert

Pandekage med nøddecreme, økologisk vanilleis, flødeskum, jordbærcoulis, chips af sukkertang og crunch

ALT INKLUDERET, pr. kuvert

265,-

Priser er excl. miljøafgift og levering. Minimum 4 kuverter.

SMAGERIET
Lækker mad – bragt til dig

Tlf.: 70 15 10 30 | www.smageriet.dk